

VÉGVÁR

2005 október, I. évfolyam III. szám

Székelyderzs és Székelymuzsna ingyenes havilapja

Egy új tanév – újabb kihívások

Inden szeptemberben feltesszük a kérdést mi, a pedagógus társadalom, hogy kell-e a munkánk még valakinek, ki fogja kellőképpen értékelni és hasznóelvezni, látjuk-e még a gyümölcsöt beérni?

Brók Éva

Elérkezett az új tanév, egy furcsa és eseménydús nyár után, s mint ilyen a nagy gondolatok ideje is ránk tört. Hogyan oktassunk és hogyan neveljünk az idén, úgy hogy az átalakulóban levő társadalom és értékrend igényei után is igazodni tudjunk. Mert vannak klasszikusnak mondható nevelési alapelvek, amit be kellene tartson a nevelő, de sokszor át kell ezeket értékelni, hozzátoldani, vagy elvenni belőle valamit. Sajnos Derzs és Muzsna falvakat sem kerülte el ez a világszintű és világméretű fogyasztói láz. Fogyasztunk mindent mindenféle méretben, naponta ránkzúdul az információs világ szökőárja, gyermekeink lassan számítógéppel kezdnek gondolkodni, és kiszorul az életükből a játék önfeledt élvezete, egy jó kalandregény elolvasásának az öröme, egy kiadós nyári séta a természetben. A falu sem marad lassan falu, ahová a városi gyermekek oly

nagy élvezettel jöttek haza a nagyszüleikhez a nyári vakációban. Gyermekeink élmény és fantáziavilágából eltűnnek a csemegék és helyükbe a nyers tények és adatok kerülnek, anyanyelvüket is csökevényes zsargonszavak kezdik átszőni.

Ezért úgy gondoljuk, mi pedagógusok, hogy a mi munkánkra most van a legnagyobb szükség, hogy megóvjuk gyermekeinket azoktól a káros ártalmaktól, amelyek rájuk törnek ebben a rohanó világban, de természetesen emellett a családi meleg és a szeretet kell megadja az ösztönzést a lököerőt, lefektesse azokat az alapokat, amelyekre a nevelő építeni tud.

Úgy gondolom, hogy azok az erkölcsi és nevelési értékek, amelyek nagyszüleinket és szüleinket öntudatos, dolgos, magyarérezelmű emberré nevelték, még most is időtállóak, és főleg ezeket kellene meggyökereztetni gyermekeinkben. Akkor majd reménykedhetünk, hogy mi - a mai középgeneráció - mire megvénülünk nem kell öreg napjainkat robotizált és automatizált öregothonokban és menhelyeken leélnünk; és lesznek ötven év múlva felnőttek, akik virágot hozzanak a szülők és nagyszülők sírjára. Felelősségteljes, dolgos, székelyek fogják lakni e két falut. Adja Isten, hogy így legyen.

Ádám Zsolt
iskolaigazgató

Dámó Efrain

• a tartalomból •

Szeptemberi gondolatok • Az Arany ember tájain • A kereszténység és az egyház • Kulturális nap • Gyermekoldal

Szeptemberi gondolatok

Minden hónapnak megvan a maga sajátossága, jellegzetessége, nevezetessége. A szeptember is újat, változást hoz, úgy a természetben, mint az emberek életében, munkájukban. De nemcsak a felnőttek számára hoz változás, hanem a gyermekek életében is, hiszen a szeptember iskolába küldik a gyermekeket.

A hosszú, nyári szünidő után szeptember 12-én megszólaltak iskolánk csengői, jelezve, hogy itt az új tanév. Jelzi ezt tanulónak, szülőnek, nevelőnek egyaránt. Mindenki másképp látja az iskolakezdet, másképp készülődik, mást vár az új tanévtől. A gyermek várja, hogy együtt lehessen osztálytársaival, iskolatársaival, hogy megmutathassa új dolgait. Várja az új tankönyveket. Érdeklődve és kíváncsian fogadja az új tantárgyakat, amivel most találkozik először. Kíváncsi az új osztályára, osztálytanítójára, osztályfőnökére, új tanáira.

A szülő is minden évben újat vár a gyermekétől és az iskolától is. Ez így is természetes, hiszen minden évben a gyermek új és nagyobb követelményszintnek kell vagy kellene megfeleljen.

És mit vár a tanító? Olyan játékos, pajkos tanulókat, akik: rendszeresen - nap mint nap - és tisztán járnak iskolába; lelkiismeretesen felkészülnek minden órára; komolyan veszik a tanulást; elkészítik házi feladataikat. Ezzel röviden, tömören össze is foglaltam mindazt, ami

szükséges ahhoz, hogy nekivághassunk úgy az új tanévnek, hogy évvégén majd elmondhassuk: igen, megérte! Megérte a fáradozás, a mindennapi apró siker vagy kudarc. Együtt tanuló, szülő és tanító. Együtt dolgozni, együtt nevelni gyermekeinket szép, nemes és felelősségteljes feladat.

„A gyermek nevelése olyan, mint a kert gondozása. Ha megfelelő talajon növekszik, ha szeretettel és gondosan nevelik, ha a rossz irányba növekvő sarjakat lenyesegetik, akkor szépen fejlődik, jó „termést” hoz. Ám, ha elhanyagolják, akkor elburjánzik benne a gaz, ami elnyomja az értékes növényeket és nem lesz öröme benne a „gazdának”. (Deákné B. Katalin)

Fontos, hogy gyermekeink mellett álljunk, érezzék, hogy mindig és mindenben számíthatnak a segítségünkre és nyugodtan, szeretetteljesen megmutassuk nekik a helyes utat.

Ehhez a fontos csapatmunkához kívánok a tanulóknak szorgalmat, kitartást, jó kedvet a tanuláshoz, szülőknak hozzáállást, következetességet, tanítóknak rengeteg türelmet, mindenkinék erőt, egészséget! Boldog Új Tanévet!

Ballok Csilla
tanítónő

Pályázati felhívás

Folytatódik a VÉGVÁR pályázata a község határaitban élő gyógynövényekről való ismereteink feltérképezésére. Ez év végéig minden lapszámomban megjelölünk öt növényt és az a feladat, hogy ezekről minden benevező írjon le mindent, amit tud (hol látta a növényt, mi a hagyományos felhasználása, gyógyhatásai, stb.). Év végén a nyerteseket értékes ajándécsomaggal díjazzuk. E lapszámunk öt növénye: körömvirág, bodza, csalán, kakukkfű, hagyma. A pályamunkákat a székelyerzsi parókiára vagy a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni!

Gyermeksarok

A muzsnai Teleházban október 21-től *Gyermeksarok* címmel játékos foglalkozásokat indítunk, ahol a gyermekek kez ügyességüket és kreativitásukat tehetik próbára. A 17 órától 18,30-ig tartandó foglalkozásokra bárki 7-14 éves korig jelentkezhet, ingyenesen. Kérjük a gyermek részvételi szándékát október 18-ig jelezzék. Viharsarok Egyesület székhelyén.

Simó László

MIT TEGYEK HA...

...jogi tanácsadásra van szükségem (3.rész)

A 247-es kormányrendelet határidejét meghosszabították. Az új időpont: 2005. november 30. Az érintettek eddig az időpontig adhatják be a kéréseket a helyi Polgármesteri Hivatalhoz. A hivatalban a kérés kitöltéséhez

minden segítséget megkapnak, de felhívom a figyelmüket, hogy a beadott dokumentumokról mindig készítsenek másolatot és jegyezzék fel maguknak az iktatószámot. A Viharsarok Egyesület (Muzsna 110 szám) székhelyén a jogi tanácsadás következő időpontjai: október 14. és 28. Bejelentkezni előtte minimum egy nappal szükséges személyesen, vagy a 0266 222143-as telefonszámon.

Szabó Andreea

Belgrádtól a Vaskapuig Az Arany Ember tájain

Ekkor rövid ideig elbúcsúzunk a Dunától – az országút csak a Veliko Gradiste nevű településnél tér vissza a parthoz, azonban ezután százhusz kilométeren át a folyamot

(második, befejező rész)

követi, közel harminc alagúton és viadukton át. Hamarosan olyan szélessé válik a folyó, hogy csak a derűs időnek köszönhetően látszik a túlsó – Romániához tartozó – partja. A csendes, több kilométernyi szélesen hömpölygő folyam mellett igazi nyugalom honol – a hegyormok tövében, a víz mellékén horgászok várják a kapást, és csak nagyritkán találkozik az utazó településekkel. Ha mégis, akkor viszont minden oka megvan a meglepetésre – az észak-szerbiai Duna-part városkái és falvai ugyanis döbbenetes gazdagságról vallanak. Egymás után sorakoznak a pazar, spanyol és olasz stílusban épült, teraszos villák. Hirtelen úgy érzi az utazó, mintha nem is az egykori Jugoszlávia északkeleti szegletében, hanem az Adria partján járna. A titok nyitját a palotácskák előtt parkoló autók árulják el, ugyanis majd' mindegyiken olasz rendszám díszel – a nyugati vendégmunkások gyümölcsötzetik Itáliában megkeresett jövedelmüket az Óhazában, a mediterrán építészetet honosítva meg Szerbia északi peremvidékén. Hát igen: Tito Jugoszláviája világútlevelet biztosított polgárai számára – és akkor még a Nyugat sem zárta be országhatárait az itteniek előtt...

Tovább indulván hamarosan fejedelmi látvány fogad minket: kevéssel a Kazán-szoros bejárata előtt a vízparttól egészen a környező sziklaormokig nyújtózik Galambóc vára. Innen indult csatába Zsigmond magyar király, és Arany János is e vár ostromát énekelte meg Rozgonyiné című költeményében.

Az országút a vár két bástyája alatt halad át, s ezután a Duna alig száznegyven méternyire szűkül – döbbenetes belegondolni, hogy a meder éppoly mélyen húzódhat, mint amilyen magasan a partmenti ormok tornyosulnak... Valaha itt húzódott a Római Birodalom határa, és egykoron római híd is vezetett errefelé a Duna túlsó partjára, összekötve Moesia Superior tartományt Dákiával. A folyam szabályozása előtt veszélyes zuhatagok követték egymást ezen a szakaszon, ám a táj most is

vadregényes – a korábbi, tengernyi széles vízfelület friss emlékével úgy érzi az utazó, mintha erősen nyújtózva bármikor elérhetné a túlsó partot.

A Kazán-szorosot magunk mögött hagyva egyszerre kiszélesedik a Duna – és hamarosan Donji Milanovac városa következik, pompás parkjaival és kikötőjével, ahol határállomás jelzi: a hajóval érkező utas itt lép Szerbia és Montenegró államközösségének földjére. Alig pár percnyi autótú, és máris a Vaskapuhoz érkezünk, az 1964. és 1971. között épült irdatlan erőműhöz, amely tizenkét hatalmas turbinával termeli az áramot Szerbia és Románia számára. A hajók zsilipeken haladnak át a gát alatt, amely határátkelőként is működik – rövid határel-lenőrzés után máris román felségterületen folytatjuk utunkat Orsováig, amely igazi tengerparti hangulattal csábítja az utazót.

Innen az Olt völgyében Erdély felé vesszük az irányt – Olténiában, majd Székelyföldön is szembesülve azzal, amikor a víz nem a szép, hanem a legrosszabbik arcát mutatja... De ez már egy másik, jóval szomorúbb történet.

Borsodi Bolond írását olvashatták

BIBLIAI ÜZENET

"Semmiért sem aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseitek Isten előtt" (Filippi 4:6)

Őszi hálaadás ünnepe

2005. szeptember 25. az Erdélyi Unitárius Egyház szertartási naptárában Őszi hálaadás ünnepe. Ezen a napon az Úr asztalát megterítetjük és rá a Jézus életére, halálára és tanítására emlékeztető jegyeket a kenyeret és a bort feltesszük. Hasonlóképpen történt ez ebben az esztendőben is. Az úrvacsoraosztással egybekötött istentiszteletet megelőző héten a Székelyderzsi Unitárius Egyházközségben a szertartásra előkészítő hiterősítő hetet

tartottunk. minden este 6 órától az érdeklődők áhítaton vehettek részt, amikor Szentírás szövegek, imádságok, éneklések és közös imádkozás segítségével készülhettek az ünnepi szertartásra.

Az ünnepi alkalomra az úrvacsorai jegyeket Ballok Csilla és családja adományozta az elhunyt szülők emlékére. Elhunyt családtagjaik emlékére özv. Orbán Dezsőné, ifj. Bálint Domokosné és családja, id. Biás Ákos valamint ifj. Biás

Ákos és családja, Brók Ernő és családja, id. Ballók Albert és családja valamint Dénes Gézőné pénzbeli adománnyal segítettek egyházközségünket.

Köszönjük Isten áldását, köszönjük a szép ünnepet, köszönjük a testvérek adományait. Kérjük, hogy szeretteiket Isten nyugtassa békességben, emléküket tegye áldottá.

Demeter Sándor Loránd

A Székelyderzsi Unitárius Egyházhoz az itt közölt köszönőlevél érkezett a Siménfalvi árvízkárosultak részéről:

Siménfalvi Unitárius Egyházközség Lelkeszi Hivatala.

Szám: 106/2005 Lelk.Hív.

Kedves *Székelyderzsi* Testvéreink!

Őszi hálaadás ünnepének küszöbén, a Nyikó mente árvízszülytotta, közelebről Siménfalva lakóinak, unitárius híveink és testvéreink nevében hálás szeretettel gondolunk rátok és tiszta szívből megköszönjük azokat az adományokat amelyeket az elszünetelt, sok esetben pótolhatatlan veszteség és kár enyhítésére hozzánk eljuttattatok. Megköszönjük azt az igyekezetet, a kétézer munkálkodást amellyel, mindjárt a pusztító ár után segítségünkre siettetek, borzalmas látványt nyújtó otthonaink megtisztítása, helyreállítása érdekében.

Mindazoknak a segítőknek amelyeket tőletek kaptunk, akár természetbeni akár pénzbeli támogatás gyanánt, az elvégzett munkátoknak, a valószínű többszörösen nagyobb azok erkölcsi értéke, mert valahány az emberi szolidaritásnak, a testvéri együvértartozásnak áldásos bizonyítéka. Nehéz helyzetünkben mégis boldogan mondjuk, üzenjük nektek, hogy az újrakezdéshez, a talpraálláshoz, az égi Atya megtartó szeretetébe helyezett hízalom mellett, felbecsülhetetlen segítséget, lendületet, reményt, hitet éppen ez adott nekünk. És a ti mellénkállásotok segít abban is minket, hogy az Őszi hálaadás ünnepén, megkínzottan és meggyötörtén bár, de szívből imádkozunk köszönetet a mi gondviselő jó Atyánknak.

Aldjon meg mindannyiatokat a jó Isten, rendelje ki számotokra többszörösen is azt amit nekünk ajándékoztatok és a jövőben óvjon meg mindannyiunkat hasonló, szörnyű csapástól.

Siménfalva, 2005. szeptember 20-án

Atyafiságos tisztelettel:

Székelyderzsi
Székely Sándor
lelkész

Isten

*Te vagy az édesanyám,
És te vagy az édesapám is,
Te vagy a rokonom,
És te vagy a barátom is,
Te vagy az én nevelésem,
És te vagy az én gazdagságom is.
Ó Istenek Istene-
Te vagy nekem mindenem!*

Biás Izabella

Unitárius félóra

Minden vasárnap reggel 8.30-kor a székelyudvarhelyi Príma Rádióban, a 87,9 MHz-en.

Nőszövetség találkozó

Október 21-től, minden pénteken 16 órától Nőszövetségi találkozó. Mindenkit szeretettel várunk, felekezetre való tekintet nélkül, a székelyerzsi lelkészi hivatalba.

Gyermekkórus

Minden pénteken 14 órától gyermekkórus a székelyderzsi lelkészi hivatalban.

A Székelyderzsi Unitárius Egyházközség szeptemberi szertartásai

- 2005. szeptember 16-án utolsó útjára kísértük özvegy Dénes Dénesné született Egyed Etelka testvérünket. Az 5 Mózes 30:19-el vettünk végső búcsút tőle.

- 2005. szeptember 28-án Nagy Domokosné szül. Orbán Ibolyka testvérünket, aki sok szenvedés után adta vissza lelkét teremtőjének. A Jakab 5:11 vigasztaló üzenetével bocsátottuk őt el Teremtőjéhez.

- 2005. szeptember 29-én, miután előző napon a falu határában fogadtuk, utolsó útjára kísértük özvegy Orbán Kálmánné született Bartha Klára testvérünket. Az ApCsel 17:27 versének üzenetével búcsúztattuk.

Néhai testvéreinket Isten nyugtassa békességben, a gyászolókat vigasztalja az ő szeretetével.

A Székelymuzsnai Unitárius Egyházközség hírei

Szeptember hónap 25-én, őszi hálaadás ünnepét ülte az egyházközség. Ez a nap egyben kettős szertartás is volt. A gyülekezet egyik szeme nevetett, mert tagjai részesültek az úrvacsoravétel vallási és közösségi áldásában, megtartó erejében. A másik szeme sírt, mert az

ünnep az elválás, a búcsúzás pillanata is volt. Az ünnep alkalmával köszönt el a gyülekezettől Katona Dénes lelkész, aki sok évig volt az egyházközség beszolgáló lelkésze; és aki ezentúl a székelyudvarhelyi kórház állandó lelkésze lesz.

A Székelymuzsnai Református egyházközség

A kereszténység és az egyház

„Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Isten szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban. (Róm. 8,38-39)”

Szeretettel üdvözlöm e lap olvasóit, remélve, hogy információkat továbbíthatok a keresztény vallásról, az egyháztörténelemtől és a református vallás jellegzetességeiről, értékeiről.

A vallás még a mi elvilágiasodó korunkban is központi szerepet játszik embermilliók életében. Felmérések szerint a Föld lakosságának több mint hetven százaléka vallja magát valamilyen valláshoz tartozónak. A vallás jelen van az élet legfontosabb pillanataiban. Megünnepli a születést, megjelöli az átlépést a felnőttkorba, megpecsételi a házasságot, megkönnyíti az átlépést egyik életből a másikba.

Hat világvallás létezik, melyek időrendi sorrendbe a következők: hinduizmus, judaizmus, buddhizmus, kereszténység, iszlám, szikk vallás. Részletesebben lássuk most a kereszténységet.

Amikor Jézus megszületett, a zsidók már

több száz éve várták a szent írásaikban megígért Messiást. Remélték, hogy felszabadítja a zsidó népet a római birodalom elnyomása alól, de Jézus nem politikai uralomra törekedett, hanem a lélek királyságára. Nem királyi trónon akart uralkodni, hanem a szívekbe akart költözni. Jézus életében főszerepet játszottak a csodák, mert ezeket mutatták meg a hívőknek, hogy maga Isten avatkozik bele az emberek életébe. Jézus halála és feltámadása után ötven nappal ünnepeljük Pünkösödöt. Jézus ígérete szerint a Szentlélek kiárad a tanítványokra. Péter prédikációja nyomán háromezer ember keresztelkedik meg, lesz Jézus követője. Így alakul meg i.sz. 45 körül az első keresztény egyház.

Zoltáni Hajnal

Kovács József

Köszönjük!

Örömmel és kíváncsian vettem kezembe a *Végyvár* című havonta megjelenő ingyenes községi lapot. Jó érzés tudni és tapasztalni, hogy községünkben is van olyan lap, amely kimondottan nekünk íródott, ró-lunk szól, csak minket akar kimozdítani a mindennapok egyhangúságából, minket tájékoztat mindarról, ami fontos lehet az életünkben.

Köszönjük! Köszönjük, hogy vannak emberek, akiket érdekel és nem közömbös számukra a községben élő em-

berek sorsa. Köszönjük, hogy ezért tettek is valamit! Köszönjük, hogy létrehozták nekünk a *Végyvárat*!

A szerkesztőbizottságnak, a Viharsarok Egyesületnek, a Polgármesteri Hivatalnak kívánunk munkájukhoz kitartást, erőt, egészséget és reméljük, hogy a *Végyvár* sok-sok éven át „belopózik” Székelyderzs község lakóinak postaládáiba.

*A Székelyderzsi János Zsigmond
Általános Iskola tanerői nevében
Ballok Csilla tanítónő.*

A Viharsarok Egyesület hírei

Kulturális nap Székelyderzsen

A tavalyi évhez hasonlóan idén is szavalóversenyt és rajzpályázatot hirdetünk, mely a kulturális nap keretén belül kerül megrendezésre. Idén felhívásunkat kiegészítjük népdalversennyel is, melyre a jelentkezőket nem csak a gyermekek köréből várjuk. A szavalóversenyre jelentkezni lehet egy szabadon választott verssel, melynek a témája az ősz. A rajzpályázat témája én és a természet. A beadott rajzok száma nem haladhatja meg a három darabot és a minimális mérete A4-es kell legyen. A képek elkészítéséhez szükséges papírok - szükség esetén - beszerezhetők a muzsnai Teleházban. A népdalokat csak a környéken énekelt és ismert változatban várjuk. Egy jelentkező maximum három dallal

pályázhat, melyet a kulturális napon meghívott vendégek zsűriznek. A nyerteseket idén is

Bartus Mihály

értékes jutalmak várják. A pályázatok beadási határideje: 2005. október 26. A vers és népdal kategóriában az előadni kívánt vers címét és szerzőjét kérjük megjelölni, a népdaloknál a teljes szöveget várjuk. A rajzokat és festményeket is a fent megjelölt dátumig kell beadni.

A már hagyománnyá váló rendezvényünket idén Székelyderzsen szervezzük 2005. október 29-én délután három órától a Művelődési Házban. A muzsnai színjátszó kör rövid darabbal kedveskedik a résztvevőknek.

Mindenkit nagy szeretettel várunk!

Imre Domokos

Felhívás

A muzsnai színjátszó kör újabb mesedarab betanulását kezdte el *Rózsa és Ibolya* címmel, melynek nagyközönség előtti bemutatója, várhatóan az év végén lesz. A darabhoz még szerepelőket várunk 14 éves korig. Jelentkezni lehet 2005. október 8-án és 15-én 10 órakor az Egyesület székhelyén.

Kedves Gyermekek!

Sajnos, az előző lapszámunkban meghirdetett mesével kapcsolatos pályázatunkra egyetlen megfejtés sem érkezett. De a következő oldalon most megtudhatjátok mi is volt a kutya neve a székely népmesében. Jó olvasást kívánunk!

Gyermekeknek

A király kutyája

Székelypésmese

- Ide gyere, Félsz! - S hát disznóadta teremtette, a kutya felugrott, s a királyfinak nyalta az arcát, s ugrált örömeiben. Azt se tudta, mit csináljon. Mert a kutyának a neve Félsz volt.

Hej, de mikor elment az inas, nagy méregbe keveredett a király, s azt mondja a leányának:

- Mit beszélgetél te az inással?

- Hát, édesapám, ezt én meg nem mondhatom.

- Hát ha nem mondod meg, akkor eltakarodj az országomból, hogy ne is lássalak!

Nagy sírás s keserves könnyhullatások között a királykisasszony összeszedte magát, s elment. Elment a szomszéd ország királyfiához, aki a vőlegénye volt. Na oda jó helyre ment, a királyfi egy csöppet se haragudott. Hanem egyből nagy lakodalmat csaptak, megesküdtek.

Telt-múlt az idő.

A királykisasszonnynak született egy erőst-erőst szép gyermeke. Gondolta magában az öreg király, jó lesz, ha kibékülök a leánnyal, s meglátogatom.

Beleültek a feleségével egy szélhintóba, s elmentek, hogy

meglátogassák a lányukat, s mikor a leányát meglátogatta, akkor látta meg, hogy ott van a legkedvesebb kutyája. Azt mondja a királykisasszony:

- Na, édesapám, most már úgyis mindegy, megmondom, hogy mit mondtam az inasnak.

S a király akkor tudta meg, hova került az ő legkedvesebb kutyája, s mit beszélgetett a leány. Szánta-bánta, de immár mindegy volt, mert úgyis megbékéltek, s még ma is élnek, ha meg nem haltak. Aki nem hiszi, járjon utána.

vége

Hogy kívülről milyen a tested, azt látod. De milyen belülről?

2.rész

Hogyan is oszlik meg a sok-sok munka?

Testedet támasztja, mozgatja és védi: a bőr, a csontrendszer, az izomrendszer. Energiát adó és építő anyagokat vesz fel, a hulladéktól és káros anyagoktól megszabadít: az emésztőrendszer, a légzőrendszer, a vérkeringési, a nyirok- és immunrendszer, a kiválasztó rendszer. Hogy felnőtt korodban majd saját gyereked lehessen, új életet hozhass létre, erre szolgál: a fiú (férfi) nemi szervek a lány (női) nemi szervek, más szóval szaporító rendszer. Több szerveid munkáját ellenőrzi, irányítja, érez, emlékezik, gondolkodik és lehetővé teszi, hogy gondolataidat másokkal kicseréld, vagyis beszélj: az idegrendszer az érzékszervek a belső elválasztású mirigyek rendszere.

Ebben a részben a BŐRödről lesz szó bővebben. A bőrödről, mely tartja, védi, takarja kívülről a testedet. A bőrről mely min-

denütt borít, és hiába keresed, hol a vége: nincs. A bőröd egy védőfal, mely véd a dörzsölődéstől, kisebb sérülésektől. Nem engedi be a piszkot, port, baktériumokat a tested belsejébe. Nem engedi ki a tested belsejéből a vért.

Nézd meg közelről a bőrödet! Még egy nagyítót is vehetsz. Apró szőröket látsz a bőrödon, és mindenütt apró vonalkák, barázdák vannak rajta.

Bőröd barnaságát a festékszemesék okozzák. Ha sokat vagy a napon a festék megszaporodik a bőrödben, "lesülsz". Bőröd hőszabályzó: ha hideg van, nem engedi ki a testedből a meleget, és ha meleg van, nem engedi be a meleget. A bőr alatti zsír hőszigetelő.

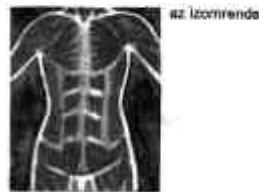
Minden egyes szőrszálad külön töből, a hajhagymából nő. Minden hajhagymához apró izom tartozik. Ha fázol, félsz, esetleg megundorodsz valamitől, ez a kis izom összehúzódik, a hajszál, a szőrszál "égnek áll", és a tövénél a bőr feldudorodik. Ez a libabőr

Az utolsó oldalon láthatsz egy képet, hogy hogyan néz ki óriásira nagyítva a bőröd belseje. Gyorsan lapozz oda!

folytatjuk

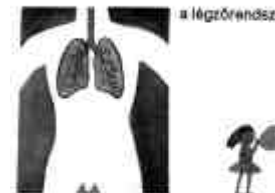
a csontrendszer

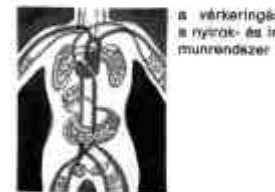
az izomrendszer

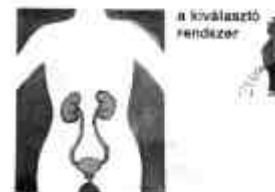
az emésztőrendszer

a légzőrendszer

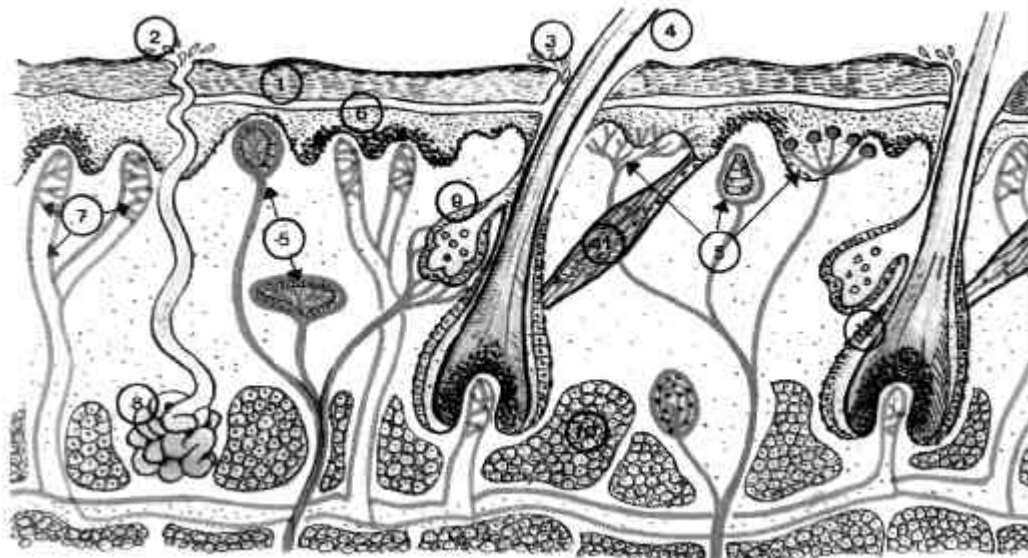

a vérkeringési, a nyirok- és immunrendszer

a kiválasztórendszer

Óriásira nagyítva így nézne ki a bőröd belseje

BŐRÜNK BELSEJE:

1. SZARURÉTEG
2. IZZADSÁG
3. FAGGYÚ
4. SZŐRSZÁL
5. IDEGVÉGZŐDÉSEK
6. FESTÉKSZEMCSÉK
7. HAJSZÁLEREK
8. IZZADSÁGMIRIGY
9. FAGGYÚMIRIGY
10. ZSÍRSEJTEK
11. IZOM
12. SZŐRTÜSZŐ

teleház

Teleházunk új nyitvatartási rendje októbertől: kedd 16-18 óráig, csütörtök 16-18 óráig, szombat 13-18 óráig. Szeretettel várunk mindenkit a teleházba, ahol nyomtatni, cd-t, floppy-t lehet vásárolni és írni. Emellett néhány papíráru és íróeszköz is kapható, ami bármikor kelhet (papír, ceruza, toll, ragasztó stb.).

Az Internetezési lehetőség továbbra is hétvégén működik. Az e-mail küldés, vagy az első 15 perc ingyenes.

Árainkról és más szolgáltatásainkról érdeklődhetnek a helyszínen.

Mindenkit szeretettel várunk.

A TELEHÁZ-PROGRAMUNKAT A HARGITA MEGYE TANÁCSA TÁMOGATJA.

Figyelem! Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy lapunk lehetővé teszi az ingyenes apróhirdetések feladását, valamint üzenetek, jókívánságok küldését. Hirdetését vagy jókívánságait a szerkesztőségbe vagy a derzsi parókiára kérjük eljuttatni, minden hónap 25-ig.

Eladó Székelymuzsnában cement, és glett-paszta. Érdeklődni a szerkesztőség telefonszámán lehet.

Közérdekű telefonszámok

POLGÁRMESTERI HIVATAL:	222002
VIHARSAROK EGYESÜLET:	222143
POSTA (SZÉKELYDERZS):	222029
POSTA (SZÉKELYMUZSNA):	222239
ORVOSI RENDELŐ (KÁNYÁD):	222105
ÁLLATORVOSI RENDELŐ (DERZS):	222026
HIBABEJELENTÉS (TELEFON):	921
HIBABEJELENTÉS (VILLANY):	929

Moldovan Casian Csaba

E lapszámunkat, a tavalyi évben rendezett, székelymuzsnai Kulturális Nap keretein belül hirdetett rajzverseny díjazott képeivel színesítettük. Az idei év nyertes rajzait is közöljük későbbi lapszámunkban.

VÉGVÁR ♦ Havonta megjelenő ingyenes községi lap. Kiadja a Viharsarok Egyesület és Székelyderzs Polgármesteri Hivatala
Postacímünk: 537076 - Székelymuzsna 110. szám Telefon és fax: +40 266 222 143 Honlap: <http://viharsarok.erdely.org>
e-mail: viharsarok@erdely.org

Szerkesztőbizottság: Demeter Sándor Loránd (főszerkesztő), Nemes Anna Borbála (intendáns), Újvárosi Katalin (vallás), Szabó Andreea (jogi tanácsadás), Szabó József (környezetvédelem), Bogos Zoltán (terjesztés).